

Nr 179.

Av herr **Domö m. fl.**, om åtgärder till förhindrande av allmänfarliga arbetsinställelser.

Vid flera olika tillfällen har frågan om åtgärder till förhindrande av samhällsfarliga arbetsinställelser tilldragit sig riksdagens uppmärksamhet.

Under 1920-talet har denna fråga icke mindre än fyra gånger blivit överlämnad till utredning utan att något förslag till lagstiftning åstadkommits.

De på sin tid av Kungl. Maj:t tillsatta s. k. arbetsfredssakkunniga hava i ett den 9 december 1935 avgivet betänkande om folkförsörjning och arbetsfred hemställt, att Kungl. Maj:t måtte genom särskilda sakkunniga utreda, huruvida och i vilken utsträckning arbetskonflikter kunna förhindras i sådana fall, där verksamheten icke avser att i första rummet tillgodose ett arbetsgivarens ekonomiska intresse.

Denna framställning har ännu icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd utan är ännu föremål för dess prövning.

Vid 1937 års riksdag drogs frågan ånyo inför riksdagen genom i båda kamrarna avgivna motioner. Båda kamrarna biföllo ett utlåtande av andra lagutskottet, vari hemställdes — under motivering att frågan vore föremål för Kungl. Maj:ts prövning och under beaktande av pågående överläggningar mellan arbetsgivareföreningen och landsorganisationen om rådande arbetsmarknadsproblem, som eventuellt kunde regleras genom överenskommelse mellan de båda organisationerna — att avgivna motioner icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Vi tillmäta de mellan nämnda organisationer pågående förhandlingarna den största betydelse för lösningen av viktiga arbetsmarknadsproblem och hålla före, att i den mån en sådan lösning på överenskommelsens väg kan åstadkommas mellan de närmast intresserade parterna, densamma bör hållas med stor tillfredsställelse. Resultatet av dessa ännu pågående överläggningar synas därför böra avvaktas innan frågor, som med dessa förhandlingar äga klart samband, upptagas till legal reglering.

Mellan nu föreliggande fråga och dessa förhandlingar synes oss emellertid intet närmare samband föreligga. De företag, som här i främsta rummet åsyftas — allmänna inrättningar och därmed jämförliga företag för distribution av kraft, lyse, gas o. d. eller transportföretag av allmän betydelse — äro icke representerade vid dessa förhandlingar, och de överenskommelser, vari överläggningarna kunna komma att utmynna, kunna icke förväntas taga sikte på här föreliggande samhällsproblem, som är av speciell natur.

Arbetsfredssakkunniga hava även beaktat denna skillnad och, jämsides med att de föreslagit förhandlingar mellan vederbörande organisationer om vissa riktlinjer för de vanliga arbetsmarknadsproblemen, gjort ovan åter-

givna hemställan om särskild utredning i vad omfattning s. k. allmänfarliga konflikter kunna förhindras.

Ur allmänna synpunkter synes det oss angeläget att lösningen av denna fråga icke uppskjutes längre än nödvändigt. Den berör visserligen ett område, där under senare tider icke något allvarligt konflikttillbud förelegat, men förekommande konflikter å gränsområden, där allmänheten sett sina intressen mera direkt berörda, ehuru ej i den omfattning att de kunna rubriceras som allmänfarliga, hava visat sig väcka stor oro hos allmänheten och framkallat krav på ingripande från det allmännas sida. Det synes oss antagligt, att denna stämning skulle komma till ännu kraftigare uttryck i en konflikt, där vitala allmänna intressen äro berörda, och att underlåtenheten att i tid vidtaga åtgärder till sådana konflikters förekommande skulle komma att bliva föremål för allvarligt klander.

Det synes oss angeläget att frågan löses, då den kan lösas lidelsefritt, vilket i detta fall bör vara såväl ett samhälls- som ett partsintresse. Då omfattningen av det område, varom här är fråga, måste till sina gränslinjer noga fastställas och de åtgärder, vilka kunna finnas lämpliga, omsorgsfullt måste övervägas och möjligen även avvägas olika inom skilda arbetsområden, kan en hållbar lösning icke vinnas utan en grundlig utredning av frågan.

Vi föreslå därför,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om utredning rörande de åtgärder, som kunna vidtagas i syfte att förhindra allmänfarliga arbetsinställelser, samt om framläggande av de förslag, vartill denna utredning kan föranleda.

Stockholm den 23 januari 1938.

Fritiof Domö.

Th. Borell.

Gustaf Velander.

J. B. Johansson.

Nils Gabrielsson.

M. Svensson.

Gustaf Tamm.